

Pirtin Viesti

Die illustrierte Zeitschrift
Nurmeksen evankelisen opiston toveriliiton julkaisu

N:o 2/1989

JOUKKOKIRJE

Kvinnor, teologi och spiritualitet

Naiset

teologia

ja

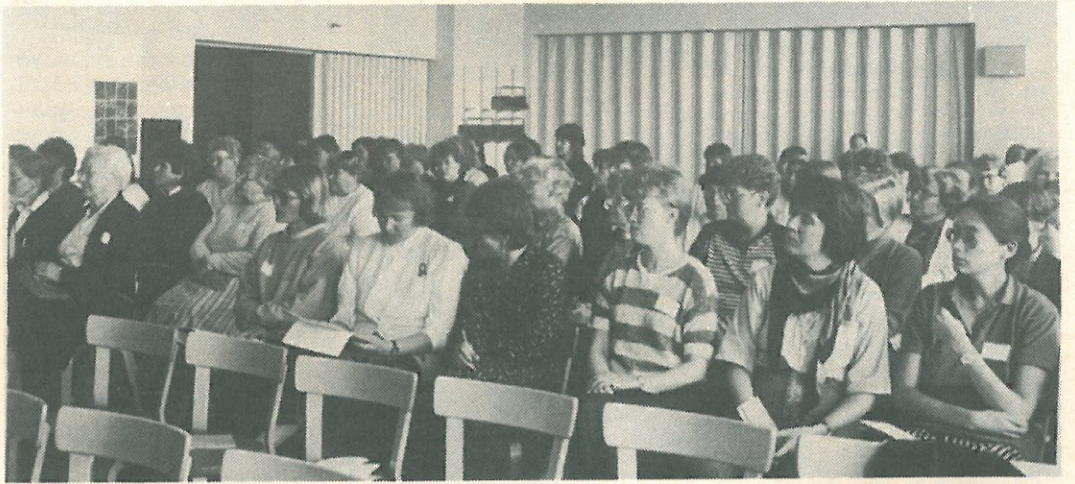
spiritualiteetti

Opistossamme järjestettiin 22.—24.8. kirkon naisteologien pohjoismainen seminaari, jonka teemana oli Kvinnor, teologi och spiritualitet (Naiset, teologia ja spiritualiteetti). Kurssin 70 osanottajasta 5 oli tanskalaisia, 28 ruotsalaisia ja 2 norjalaisia. Lisäksi seminaariin osallistuvat kaikki Eestin viisi naispappia. Viime aikojen tapahtumien perusteella onkin helppo arvata, että nämä virolaisteologit saivat suurta huomiota osakseen.

Pohjoismaiden ensimmäiseksi naispappiksi vihittiin tanskalainen Johanne Andersen vuonna

1948. Nykyisin Tanskassa on jo noin 500 naispappia. Ruotsi sai ensimmäisen naispappinsa yli 10 vuotta myöhemmin eli vuonna 1960 ja Norja 1962. Vaikka Ruotsissa on nykyisin lähes 700 ja Norjassa noin 170 naispappia, suhtaudutaan joillakin alueilla heihin varauksellisesti.

Seminaarin avasi Kuopion hiippakunnan piispa Matti Sihvonen, jonka tervehdyspuheen julkaisemme ohessa. Kokouksessa kuultiin myös alla referoidut Helena Heikkisen ja Aune Jääskisen alustukset.

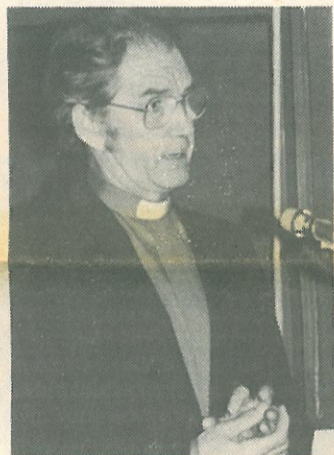

Piispa Matti Sihvosen tervehdys pohjoismaisille naisteologeille

Kuopion uudistunut hiippakunta viettää tänä vuonna puolisataavuotisen taipaleensa juhluvuotta. Nykyisin hiippakuntaan kuuluu seitsemänkymmentä seurakuntaa, jotka on jaettu kahdeksaan rovastikuntaan. Hiippakuntamme kuuluu maamme muuttotappioalueisiin. Väestön määrä vähenee 2000-3000 hengellä vuosittain, koska työpaikkojen määrä maatalousvoittoisilla alueilla vähenee. Muuttovirta suuntautuu niin kutsuttuun ruuhkasuomeen.

Seurakuntaelämä on Kuopion hiippakunnassa keskimääräistä vilkkaampaa. Seurakunnan aktiivisuuteen vaikuttaa huomattavasti se vahva hengellinen perusta, jonka kirkon herätysliikkeet ovat luoneet. Niinpä esimerkiksi hiippakuntamme yhdeksästä kansanopistosta neljä on herätysliikkeiden kansanopistoja ja yhteensä kuusi kansanopistoa lasketaan niin kutsuttujen kristillisten kansanopistojen ryhmään. Kuopion hiippakunta on myös toisen kansankirkkomme keskus ja sen vanhimmat seurakunnat sijaitsevat hiippakuntamme alueella. Ekumeeninen yhteiselo paikkallisseurakunnissa tapahtuu täällä luontevasti. Olemme ortodoksisen kirkon kanssa oppineet kunnioittamaan toisiamme ja oppimaan toisiltamme. Ymmärrämme, että meillä on jotakin annettavaa toisillemme.

Pappeja hiippakunnassamme on, eläkkeellä olevat mukaan luettuina, kolmesataakaksikymmentäseitsemän. Näistä seurakunnissa yhteensä kaksisataaseitsemän. Naisia hiippakuntamme papeista on kolmekymmentäkuusi. Lisäksi hiippakunnassamme on lehtorin virkoja. Kirkkomme on päättänyt säilyttää myös lehtorin viran. Naisten pappisvihkimykseen hiippakunnassamme on yleisesti otettu rauhallinen asenne, vaikka asiasta ei suinkaan ollakaan yhtä mieltä. Sellaisiin seurakuntiin, joissa on voimakas negatiivinen asenne naispappeja kohtaan, ei naispappeja ole lähetetty. Siten ei mitään vakavia ristiriitatilanteita ole päässyt syntymään. Uskon, että se vahva hengellinen pohja, joka hiippakunnallamme on, auttaa meitä myös vastaisuudessa monissa sellaisissa vaikeissa kysymyksissä, joita tulemme kohtaamaan.

Kuluneen kesän aikana kaikki Pohjoismaiden luterilaiset piispat kokoontuivat Suomessa. Kokouksessa todettiin, että kirkollamme on hyvin samankaltaisia ongelmia ja haasteita. Kansankirkkojemme yhteinen tehtävä on rakentaa ja vahvistaa seurakunnan jäsenten ja seurakunnan työntekijöiden välistä yhteyttä. Kirkon jäsenten tietämyksen lisääminen omasta seurakunnastaan on lähivuosien päätavoite.

Hengellisen elämän vahvistaminen on kirkkomme elinkysymys. Toisen maailmansodan jälkeen on oman kirkkomme päälinjana ollut toiminnan monipuolisuus. Tämä on johtanut monipuuhaisuuteen, joka on vienyt aikaa tärkeimmältä; uskonelämästä huolehtimiselta, rukoukselta ja hiljaisuudelta. Nyt on aika pysähtyä ja varata aikaa hengelliselle uudistumiselle. Käytännössä tämä tarkoittaa, että työntekijöiden täydennyskoulutukseen liitetään myös retiriittitoimintaa. Seurakunnan viikkorytmiin lisätään rukoushetkiä, kirkkot pidetään pitempään auki myös arkipäivinä ja seurakuntien leirikeskukseen rakennetaan kappelit. Papin työssä korostetaan ennen muuta hengellisen työn johtamista sekä pyhiin toimituksiin ja sielunhoitoon keskittymistä.

Olen iloinen saadessani tuoda kokoukseen kirkkomme ja Kuopion hiippakunnan tervehdyksen. Toivon että kokoontumisemme vahvistaa sekä Teitä osanottajia että kirkkojemme keskinäistä yhteyttä ja että se samalla tukee Teidän hengellistä elämääne ja identiteettiänne.

Helena Heikkinen

Naisen ääni herätysliikkeessä

Helena Heikkinen:

Nainen, teologia ja spiritualiteetti, naishistorian näkökulma, esimerkkinä naisvaikuttajat Suomen herätysliikkeissä.

Tiivistelmä esitelmästä kirkon naisteologien pohjoismaisessa seminaarissa Nurmeksessa 24.8.1989.

Usein väitetään että herätysliikkeet vastustavat naispappeutta ja naisten toimimista julistajina ja saarnaajina. Kirkkohistoriallinen tutkimus osoittaa kuitenkin, että liikkeiden alkuaikana on ajateltu toisin.

Suomen herätysliikkeiden historiassa on tapahtunut sama muutos suhtautumisessa naisten saarnatoimintaan kuin mikä on tapahtunut myös varhaiskirkossa:

Kun uskonnollinen yhteisö on nuori ja laajenemisvaiheessa, tarvitaan pioneereja: Ihmisiä, joiden sisimmässä palaa innostuksen tuli ja jotka ovat valmiita levittämään sanomaa palkkaa kysymättä. Tarvitaan niitä, jotka lähtevät toimimaan, olivatpa he miehiä taikka naisia.

Kun liike kasvaa, se organisoi- tuu ja saavuttaa taloudellista omavaraisuutta ja samalla yhteiskunnallista arvostusta. Silloin johtopaikat jaetaan miesten kesken ja naiset siirtyvät toimimaan alueille, missä kilpailua ei ole.

Esitelmässäni käsittelen pääasiassa perinteisten kirkollisten herätysliikkeidemme — rukoilevaisuuden, lestadiolaisuuden, korttiläisyyden ja evankelisuuden — alkuvaiheita ja naisten merkitystä liikkeiden leviämisessä. Varsinkin 1700-luvun kansanherätyksessä naisjulistajien panos oli merkittävä. Evankelisen liikkeen piirissä oli naisvaikuttajia. Kerrotaan, että Anni Rautainen joutui julkisten seurapuheittensa takia raamatullisen suunnan ankan piispan Gustav Johanssonin kuulusteltavaksi. Kun Anni selosti piispalle oppinsa, oli piispa taputtanut Annia olkapäälle ja sanonut: "Se on oikea oppi. Sitä pitää puhua." Lisäksi piispa antoi Annille lupakirjeen, missä todettiin tämän opin puhtaus.

1800-luvun lopulla yhteiskun-

nassa alkoi naisten asema vapautua. Vanhoissa herätysliikkeissä tapahtui päinvastoin: Naiset siirrettiin sivuun. Tosin lestadiolaiset eivät vielä 1800-luvun puolella asettaneet naisille saarnakieltoa, mutta muissa herätysliikkeissä naisia tarvittiin enää lähinnä taloudellisessa kannatuksessa.

1800-luvun lopulla yhteiskunnassa alkoi naisten asema vapautua. Vanhoissa herätysliikkeissä

JATKUU SIVULLA 2

A

Dosentti Aune Jääskinen

Ikonien naiskuva

Referaatti luennosta Nurmeksessa pohjoismaisessa naisteologien seminaarissa 23.8.89.

Ikonien naiskuva voidaan tulkita vain aaatehistoriallisen taustansa, idän ortodoksisen kirkon, yhteydessä. Ikoneihin kuvatut naishahmot ovat peräisin evankeliumeista, apokryfiteksteistä ja muusta kirkollisesta perinteestä. Pyhain kalenteereissa naiset ovat vähemmistönä, mikä osoittaa naisten vähäisempää merkitystä teologian kehityksessä ja kirkon käytännössä. Esimerkiksi Venäjän ortodoksisen kirkon pyhien luettelossa vain noin viidennes on naisia.

Tärkein nainen ikoneissa on tietenkin Neitsyt Maria, jonka henkilössä luonnon lait syrjäytyivät. Hänessä on samanaikaisesti toteutunut neitsyys ja äitiys. Lapsi sikisi Pyhästä Hengestä ja neitsyys säilyi synnytyksessä, joka oli kivuton. Neitsyt Marian ilmaiseva usko ja tahto mahdollistivat inkartaanon eli Jumalan syntymisen ihmiseksi. Maria osoitti myös esikuvallista nöy-

ryyttä. Nämä aspektit ilmenevät selvästi Neitsyt Marian ikonografiassa, joka muutamasta myöhäisantiikin muotokuvaperinteen luovuttamasta perusmallista kehittyi monimuotoiseksi ikonografiseksi tyypologiaksi. Hierarkisten valtaistuin- ja tiennäyttäjä-sommittelujen rinnalle syntyi runsaasti uusia, äidillisen armon ja myötäkärsimyksen sävyttämiä kuvatyyppejä. Jo ikonien nimistä heijastuu keskeinen sanoma, esimerkiksi "Jumalanäiti, kaikkien murheellisten ilo". "Jumalanäiti, ilkeiden sydänten pehmittäjä", jona "Jumalanäiti, ymmärryksen lisääjä". Ihmeitekevät ikonit ovat ylimässä arvoluokassa. Neitsyt Marian ikonien ihmekertomuksista monet liittyvät sotiin. Häntä ylistetäänkin voitolliseksi sotajoukkojen johtajaksi. "Jumalan äidin ylistys" on vaihteleva ikoniteema, jonka lähtökohdat ovat Akatistos-tekstissä. Suomessakin on ylistysaiheisia Marian ikoneja mm. Käkisalmen ja Valamon perintönä, samoin neitseellisyys-

dogmia korostavia ikonityyppejä, esimerkiksi "Jumalanäiti, pavalava pensas".

Neitsyt Marian asuna ikoneissa on pitkähihainen kitonimekko, sen päällä hupullinen viitta, mafori kolmine neitseellisuuden tähtisymboleineen. Hiuksia peittää otsalta maforin alta näkyvä huivi. Jumalanäidillä on myös purppurakangasjalkineet.

JATKUU SIVULLA 2

B

Kesäkurssien kuvasatoa

Syyskurssi on jo alkanut, kun palautamme mieleen vielä lämpimän kesän kurssit, joita opistolla pidettiin kaikkiaan 11 (viime kesänä 14). Kurssille osallistui kaikkiaan 286 aikuisopiskelijaa. Tämän kesän erityispiirteeksi jäi runsas ulkomaisten kurssilaisten joukko. Runsaimmin osanottajia (70) oli Kirkon naisteologien pohjoismaisessa seminaarissa. Kuuluissa 55-henkinen unkarilainen Kantus-kuoro vieraili opistolla

elokuussa. Kuoron konsertti Nurmeksen kirkossa oli suuri menestys.

"Karelen — fjärran men ändå närä" -kurssi houkutteli opistolle 17 Karjalasta kiinnostunutta tanskalaista. Mitenkähän ja millaisille kurseille saisimme lisää miesopiskelijoita, joiden osuus kurssilaisista oli tänäkin vuonna varsin alhainen eli n. 15 %! Tarkemman kuvan kesäkurssistamme saa olla olevasta tilastosta.

	Naisia	Miehiä	Yht.
5.-10.6. Kielikurssi lukiolaisille	8	6	14
12.-16.6. Saksaa matkailijoille	8	1	9
18.-24.6. Kesän teemakurssi liikunnasta ja retkeilystä kiinnostuneille	18	8	26
23.-25.6. Suomalaisen kansanopiston 100- ja M.O.Karttusen 85-vuotisjuhlaseminaari	23	9	32
26.-30.6. Psalmit Vanhan testamentin uudessa suomennoksessa	28	11	39
3.-5.7. Ihmissuhteet elämässämme	9	1	10
3.-8.7. Nypläyksen alkeis- ja jatkokurssi	9	—	9
10.-16.7. Nypläyksen kulttuurin kurssi	36	5	41
16.-29.7. Karelen — fjärran men ändå närä	20	3	23
31.7.-5.8. Sotainvalidien puolisojen virikekurssi	33	—	33
22.-24.8. Kirkon naisteologien pohjoismaisen seminaari, "Kvinnor, teologi och spiritualitet"	70	—	70
Yhteensä	242	44	286

Kesätoiminta alkoi kielikursseilla. Matkailusaksaa opiskeltiin kesäkuun toisella viikolla Maija-Liisa Pasanen ja vaihto-oppilas Meike Hommelin johdolla.

"Herran armohoitoon"

Noilla sanoilla opistoperheemme yhteinen Hilma-täti hyvästeli minua, kun muutama viikko ennen hänen kuolemaansa soitin syntymäpäivätervehdykseni. Hän oli 8.7.1989 viettänyt 89-vuotissyntymäpäiväänsä. Monet sairaudet olivat varjostaneet viimeisiä vuosia, mutta hengeltään ja mieleltään Hilma-täti sai olla terve loppuun saakka: väsymättä hän rukoili omaisten, ystäviensä ja opistotyön puolesta ja jaksoi olla kiinnostunut kuulumisista, lähettää terveisiä ja toivotuksia.

Hilma-täti tiesi olevansa "taivasmatkalla", niin kuin hän totesi, ja hän odottikin kotiin pääsyä sillä tavoin kuin ihminen, jonka asiat ovat selvät ja joka on pannut täyden turvansa Jumalaan: pelotta, luottavaisena, kiitollisena.

Opistolla monet asiat muistuttavat meitä edelleen uskollisesta työntekijästä: esimerkiksi puutarha marjapensaineen, joiden hoitamisessa me nykypolvi saimme ottaa oppia Hilma-tädistä! Opiston 50-vuotisjuhlaa ajatellen Hilma-tätiä pyydettiin kirjoittamaan muistiin ja ja myös kertomaan nauhalle opiston entisistä ajoista. Se hän tekikin, ja niinpä meillä on kokonainen kasetti hänen puhettaan ja kolmissenkymmentä liuskaa tekstiä tallella.

Me jotka tulimme opistotyöhön vasta Hilma-tädin jäätävä eläkkeelle, opimme hänestä tuntemaan todellisen kansanopistoimisen — nimenomaan Nurmeksen opiston ihmisen. Hän otti meidät kaikki ystävikseen ja rukoustensa piiriin. Se on suuri etuoikeus ja asia, jonka vaikutuksen todella voi tuntea opistotyön arjessa. Muistan joskus jonkin vaikean asian onnistuttua maininneenkin hänelle, että jälleen rukoukset opiston puolesta oli kuulu! Sen tietäen huomaan nyt pysähtyneeni miettimään: jälleen on yksi esirukoilija siirtynyt täältä joukostamme; kumpu rukoilijoiden määrä voisi koko ajan kasvaa uusilla.

Hilma-tädin esimerkki kannustaa meitä kaikkia rukoukseen toistemme ja myös opistotyön puolesta.

Kiitollisena muistaen
Kyllikki Tiensuu

Vuosi 1989 on suomalaiselle kansanopistoliikkeelle kaksinkertainen juhluvuosi: koko liike täyttää 100 vuotta ja Suomen kansanopiston Grand Old Man, "MOK", kouluneuvos, teologian tohtori M.O.Karttunen 85 vuotta.

M.O.Karttusen syntymäpäivä oli 28.6.1989 ja siihen liittyen Nurmeksen evopistolla järjestettiin 23.—25.6.1989 Suomen kansanopistoliikkeen 100- ja M.O.Karttusen 85-vuotisjuhlaseminaari, jonka päätöspäivänä juotiin Suomen Kansanopistoyhdistyksen tarjoamat syntymäpäiväkahvit. Mukana oli puolen sataa MOK:n ja kansanopiston ystävää eri puolilta Suomea. Tervehdyspuhevuoron käyttivät mm. Kosti Huuhka, Eero Karhumäki, Vilhelm Koski, Matti Kähäri, Tuulikki Lukkarinen, opiston edustajana Liisa-Helena Kuittinen, Tuisku Manninen, Eero Rautavirta ja Kyllikki Tiensuu.

Pirtin Viesti lukijoineen sekä Nurmeksen evankelisen opiston väki toivottavat Siionin Kanteleen säkein:

"Siis juoskoon Herran hyvyys uusin virroin niin juhlaan kuin myös arkeen yhtenäin!"

MOK:ta juhlittiin Nurmeksessa

Kouluneuvos M.O. Karttusen 85-vuotispäivän kunniaksi opistolla juhannuksen aikaan järjestetyllä kurssilla keskityttiin Suomen kansanopiston suuriin vaikuttajiin. Kurssin keskushenkilö kertoi Niilo Liakasta ja Hjalmar Mikanderista. Professori Pekka Raittila esitelmöi 1830-luvun kansallisen herätyksen suurmiehistä. Professori Kosti Huuhka ihaili "kahta kaunista sisarta", kansan- ja kansalaisopistoa. Siionin virsien ja Siionin kanteleen melodioita selosti fil.lis. Eero Moilanen. MOK itse liikkui lopuksi tuttuun kiehtovaan tapaan "Pientareella". Monien muitten onnittelijoiden mukana opiston johtokunnan jäsenet Lyyli Kortelainen ja Liisa-Helena Kuittinen onnittelivat ja kiittivät rakasta kouluneuvostamme.

JATKOA ETUSIVULTA A

tapahtui päinvastoin: Naiset siirrettiin sivuun. Tosin lestadiolaiset eivät vielä 1800-luvun puolella asettaneet naisille saarnakieltoa, mutta muissa herätysliikkeissä naisia tarvittiin enää lähinnä taloudellisessa kannatuksessa.

Vuosisadan vaihteessa levisi yhdistyskristillisuus. Perustettiin nuorten naisten kristillisiä yhdistyksiä, lähetysharrastus ja pyhäkouluaate levisivät. Näissä auki nyt naisille toimintamahdollisuuksia.

Hedvig von Haartman toi

maahamme Pelastusarmeijan. Myös vapaakirkollisuus ja helluntailiike tarjosivat lahjakkaille kansannaisille väylän toteuttaa hengellistä kutsumustaan.

Esim. helluntaiherätyksen evankelistoina on toiminut noin 600 naista. Huippu oli 1930-luvulla, mutta vielä 1950-luvulla Lapin ja monien syrjäseutujen työ oli naisten harteilla. Viime vuosikymmeninä helluntailiike on saavuttanut sellaisen organisoitumisasteen, ettei naisia enää paljonkaan toimi kotimaan julistustyössä. On alkanut kuulua ääniä, joissa muistutetaan Raamatun naisille antamista puhumis-

ja opettamiskielloista. Sekä Vapaakirkon että helluntailiikkeen lähetystyössä naisilla sen sijaan on yhtä merkittävä asema.

— "Olkaa uskollisia! Olkaa uskollisia siinä mitä teillä on, missä olettekin! Julistakaa rohkeasti Kristusta! Mutta olkaa hyvin arkoja, kun hoidatte sieluja! Auttakaa ihminen Jeesuksen eteen!" (Evankelista Hilja Aaltonen lähettämästä tervehdyksestä naisteologien seminaariin elokuussa 1989).

Helena Heikkinen
teologian lisensiaatti
Jyväskylän kaupunkiseurakunnan aikuistyön kappalainen

JATKOA ETUSIVULTA B

Neitsyt Marian lisäksi ikoneissa esitetään muita pyhiä naisia kuten marttyyrejä, hurskaita nunnia ym. kilvoittelijoita. Marttyyrikerhomukset ja muu kirjallinen taustamateriaali kuvaa erityisesti kahta naistyyppiä. Usein marttyyri on ollut nuori kaunis neito, syntyperältään ylhäinen tai ainakin varakkaan kodin tytär, joka on torjunut avioliittotarjoukset. Kestettyään kauheat kidutukset hän on kokenut marttyyrikuoleman. Toinen varsin näkyvä naistyyppi on kevytmielisiä elämää viettänyt, mutta katumuksen kautta pyhitykseen johtavalle tielle siirtynyt nainen. Tunnetuin entinen portto ja myöhemmin pyhä nainen oli Maria Egyptiläinen, jonka ikoneja on suomalaisissakin koelmissa. — Muutamat hurskaista nunnista ovat eläneet mie-

hiksi luultuina miesluostareissa. Miehen roolin omaksuminen on helpottanut asketismin toteuttamista.

Naismarttyyrit ovat ikonografiselta hahmoltaan varsin lähellä Neitsyt Mariaa. Erityistuntomerkkeinä heillä kuten miesmarttyyreilläkin on risti kädesään, punainen veritodistajan viitta ja neitsytmarttyyreillä lisäksi valkea lyhyt huntu. Joissakin ikoneissa pyhä nainen esiintyy hiukset näkyvissä. Hurskaat pyhittäjänaiset kantavat nunnien asua ikoneissa. Ikonitaiteen kultituluonteesta ja perinnesidonnaisuudesta johtuen naisaiheet ikonit eivät ole kovinkaan vaihtelevia sommittelultaan. Pyhien naisten kuvien tarkoituksena onkin antaa esikuvallisia virikkeitä ja avata rukousyhteyttä omaa maallista kohtaloaan vielä toteuttaville naisille. Antaessaan tyttärelle pyhän naisen nimen ja

usein tätä esittävän ikonin vanhemmat ja kummit näyttävät tietä taivaallisen esirukoilijan luo.

Oman ryhmänsä ikoneissa muodostavat äiti- ja lapsiteemat. Neitsyt Marian merkittävin attribuutti on tietenkin hänen poikansa, Jeesus-lapsi, joka kuvataan henkisesti kehittyneenä ja Vapahtajan asussa, vaikka pienikokoisena. Marttyyriäideillä on myös marttyyrilapsia, jotka ovat tunnustettuaan uskonsa joutuneet surmatuiksi ja esiintyvät ikoneissa äitinsä kanssa. Vaikka ikoneissa ei kernaasti esitetäkään arkista realismia eikä korosteta kärsimysten fyysistä puolta vaan niiden voittamista, on naisen elämän ajankohtaisia tarpeita toisinaan lisätty perinteiseen sommiteluun. Esimerkiksi vauva pyhän Stylianoksen kainalossa rohkaisee hedelmättömiä naisia pyytämään tämän taivaallisen esirukoilijan apua ongelmaansa.

Kauppaneuvos Juho Törhönen

16.2.1906—20.7.1989

Opiston johtokunnassa runsaat 20 vuotta (1955—1976) toiminut kauppaneuvos Juho Törhönen kuoli 20.7.1989. Opiston työntekijät ja luottamushenkilöt muistavat häntä kiitollisina hänen opistotyölle antamastaan monipuolisesta asiantuntemuksesta ja tuesta.

Nurmeksen Kauppa-Osakeyhtiön toimitusjohtajana Juho Törhönen kutsui johtokunnan

kerta toisensa jälkeen pitämään kokouksensa keskustassa Kauppayhtiön tiloissa ja toimi vieraanvaraisena isäntänä. Opiston työntekijät oppivat arvostamaan Juho Törhöstä paitsi hänen taloudellisen asiantuntemuksensa vuoksi myös henkilönä, jonka persoonallisuutta leimasi aito herrasmiesmäisyys; hän oli todellinen gentleman.

Vuonna 1976 Suomen Kansanopistoyhdistys myönsi Nurmeksen evankelisen opiston johtokunnan esityksestä kunniamerkkinsä kauppaneuvos Törhöselle huomionosoituksena hänen kansanopiston hyväksi suorittamastaan työstä.

Juhannusillan juhliin, jotka järjestettiin yhdessä seurakunnan kanssa, osallistui kolmatta sataa henkeä. Juhlapuheen piti dipl.ins. Arvo Aho. Juhannusillan päätteeksi vietettyyn ehtoiliseen osallistui noin 150 henkeä.

Sotainvalidien puolisojen virikekursseille elokuun alussa osallistui yli 30 naista. Kurssilaiset tutustuivat muun ohjelman lomassa Nurmeksen TEEKOO-tuotteeseen ja Bomban alueeseen sekä Nurmeksen veljeskotiin. Sankarihautoilla laskettiin seppele sodan uhrien muistomerkille.

Kesän teemakurssille saapui jälleen runsaasti liikunnasta ja Pohjois-Karjalan luonnosta kiinnostuneita kuntoilijoita. Kyykänheiton ohella muuhun liikuntaohjelmaan kuuluivat mm. melonta- ja samoiluretket. Sinikka Lehtinen kaatamassa kyykkiä. Taustalla kilpailun kulua seuraavat kurssin toinen vetäjä Raija Rantala sekä Sirkka Eronen ja Minna Savola.

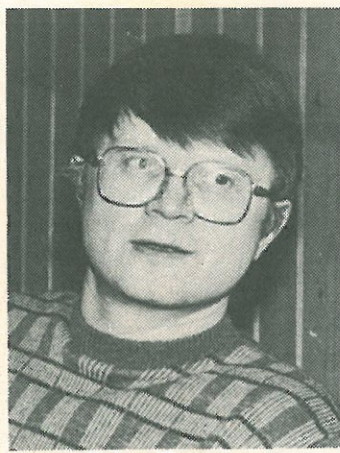

Opiston kesään on liittynyt runsaasti ulkomaisia vieraita. Yhden ryhmän muodosti unkarilainen maailmankuulu Kantus-kuoro, joka majoittui ja harjoitteli opistolla. Kirkossa pidetty erinomainen konsertti keräsi runsaslukuisen yleisön.

Uusia jäseniä johtokuntaan

Anna-Maija Potinkara

Reino Heikkinen

Sointu Sallinen

Opistomme johtokunta on uusiutunut lyhyessä ajassa huomattavasti. Edesmenneen piirisihteeri Pekka Lehikoisen, paikkakunnalta pois muuttaneen Markku Salmen ja johtokunnasta eronneiden Toivo Komulaisen ja Markku Salomaan paikat ovat siirtyneet juukalaiselle Reino Heikkiselle, lieksalaiselle Anna-Maija Potinkaralle ja kuhmolaiselle Sointu Salliselle ja kuopiolaiselle Oiva Voutilaiselle.

Anna-Maija Potinkara

Anna-Maija on kotoisin Pudasjärveltä. Hän on yksi uusi jäsen opiston 12-henkisessä johtokunnassa. Nykyisin hän on nuorisotyönohjaajana Lieksassa, jossa hän on toiminut jo 20 vuotta. Hän on käynyt Kauhajoen evankelisen opiston, jonka jälkeen hän opiskeli Helsingin evankelisessa kansankorkeakoulussa. Vuosina 1955-56 hän oli mukana seurakunnan nuorisotyössä harjoittelijana. Sitten hän siirtyi neljäksi vuodeksi Kainuuseen nuorisoohjaajaksi.

Anna-Maija harrastaa musiikkia. Hän johtaa lasten "Kipinäkuoroa" Lieksassa. Työnsä hän kokee mielenkiintoiseksi. Hänen mielestään tärkeää opiston kehittämisen kannalta olisi monipuolisuus sekä henkinen ja hengellinen kasvu, sillä nykyään on kovin paljon juurettomuutta. Opistoyhteisö itsenäistää oppilaita sekä opettaa heitä yhteistyökykyisiksi ja itsenäisiksi.

Anna-Maijan mielestä opistomme sijaitsee hyvällä, luonnonkauniilla paikalla ja opistolla on monipuolinen ohjelma. Opistolle pitäisi löytää sellaiset linjat, jotka takaisivat täydet oppilasmäärät. Uusien linjojen löytäminen on kuitenkin vaikeaa.

Johtokunnassa työskentely antaa mielenkiintoa ja mahdollisuuden nähdä asiat sisältäpäin. Hän toivoo, että oppilaita olisi riittävästi.

Airi ja Teija

Rehtori Kari Kinnunen jakoi 8.1.89 Suomen kansanopistoyhdistyksen kunniamerkin opistoa 20 vuotta ansiokkaasti palvelleille johtokunnan jäsenille Toivo Komulaiselle, Liisa-Helena Kuittiselle ja Lyyli Kortelaiselle.

Jo useana kesänä opiston kurssilaisilla ja nurmekselaisilla on ollut tilaisuus nauttia Ritva Ahosen, Eeva-Kaarina Volasen ja Anna-Maija Tikkasen lausuntailloista. Kirkossa järjestetyssä tilaisuudessa kuultiin Uuno Kailaan, Aale Tynnin, Eino Leinon ja Lauri Pohjanpään runoista koostuvan "Ihmisen runo" -ohjelman. Kalevan hovissa aiheena oli "Sukupolveni unta": kooste käsitti Helvi Hämäläisen samannimisen kirjan runoja.

Ennakkotietoja syksyn kirjallisuusviikosta 30.10.—03.11.1989

Opistolla järjestetään lokamarraskuun vaihteessa viikon kurssi kaikille suomalaisesta kirjallisuudesta kiinnostuneille. Viikon aikana on mahdollisuus kuulla Suomen eturivin kirjailijoiden esityksiä, tutustua heidän tuotantonsa ja keskustella heidän teoksistaan toisten kurssilaisten kanssa. Tietenkin on myös virkistävää viettää viikko Kohtavaaran kauniissa maisemissa "samanmielisten" kirjallisuudesta kiinnostuneiden kurssitovereiden kanssa.

Tähän mennessä on sovittu seuraavaa: Tiistaina 31.10 on Viipurin päivä, jolloin Iris Kähäri kertoo tuotannostaan, hän on luvanut esityksessään vertailla kahta teostaan ("Elämän koko kuva" ja "Seppele Viipurille"). Iris Kähäri on myös itse mukana iltapäivällä kun keskustellaan hänen novellikokoelmastaan

"Asuu yksin". Torstai on Pohjois-Karjalan päivä, silloin Eeva Tikka kertoo pohjois-karjalaisesta luonnosta ja ihmisestä kirjoissaan.

Paljon muutakin mielenkiintoista on kirjallisuusviikolla luvassa. Tulkaa itse kokemaan.

Lassi Nummi

Niin usein lähdössä

LASSI NUMMEN runoja esittävät Irene Ikonen, Annikki Yrjänäinen, Tuula Meriluoto, Iiro Kajas ja Anna-Liisa Alanko

Esityksen runot ovat seuraavista kokoelmista:
Lähdössä tänään -77
Heti, melkein heti -80
Kaksoiskuva -82
Hiidentyven -84
Matkalla niityn li -86.

Lassi Nummen muut runoteokset:

Intohimo olemassaoloon -49
Vuoripaimen -49
Tahdon sinun kuulevan -54
Taivaan ja maan merkit -56
Kuusimittaa -63
Keskipäivä, delta -67
Linna vedessä -75
Runot 1947-1977 -78
Jouluatorio -87
Maailma, yhä -88

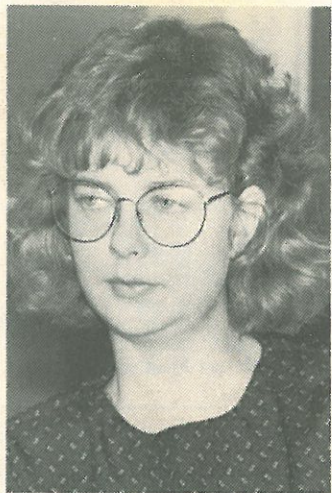
Sirkka Pulli opiston vs. rehtoriksi

Kasvatustieteiden kandidaatti Sirkka Pulli aloitti Nurmeksen evankelisen opiston vs. rehtorina elokuun alussa. Hän kertoo otaneensa tehtävän vastaan sillä mielellä, että hän keskittyy toteuttamaan laadittuja suunnitelmia unohtamatta kuitenkaan linjojen kehittämistyötä, jota on hänen mukaansa tehtävä koko ajan. Opiston rehtori Kyllikki Tiensuu on jäänyt virkavapaalle hoitaakseen Helsingin yliopiston kirkkohistorian apulaisprofessoruutta ensi vuoden heinäkuuhun saakka.

Sirkka Pulli tuli Nurmekseen Karstulan evankelisesta opistosta, missä hän niinkään hoiti rehtorin viransijaisuutta. Sitä ennen hän on toiminut kasvatustieteiden opettajana Lieksan kristillisessä opistossa.

Nurmekseen tulonsa hän kokee mielenkiintoisena haasteena.

"Olen seurannut sivusta tämän opiston toimintaa ja minusta se on ollut erittäin kiinnostavaa. Olen myös kokenut evankelisen liikkeen opistot hengeltään tutuimmiksi. Lisäksi on vielä mukava tulla sellaiseen taloon, jonka tuntee ja jonka opettajat ovat ennestään tuttuja." Kohtavaaran opiston opettajiin Sirkka Pulli on tutustunut Lieksan vuosiansa aikana, kun opistolaiset vierailivat toistensa luona.

Kasvatustieteiden kandidaatti Sirkka Pulli hoitaa Nurmeksen evankelisen opiston rehtorin virkaa vuoden ajan.

Nurmeksen viransijaisuuden päättymisen jälkeenkin hän aikoo jatkaa työtä kansanopistolaitoksen piirissä. Kansanopistot edustavat Sirkka Pullin mukaan järkevää oppilaitosmuotoa, joka pitää sisällään paljon mahdollisuuksia.

Sirkka Pulli on suorittanut kansan- ja kansalaisopiston aukultoinnin, joka on antanut hänelle näiden molempien oppilaitosten opettajan ja rehtorin pätevyden.

Elämän arvoitus

*Elämä on arvoitusta, kuka voi sen selvittää
kaikkialla myrskyt pauhaa,
kuka ne voi tyynnyttää
Luojan luomat ihmisraukat
täällä vaeltaa yksinään
mieltä painaa kohtalomme
Luoja siitä päättää saa.*

*Tietää ei voi tulevaista
kaikki aikamme rientää pois
ihmismielen sokkeloista
ymmärrys vaille vain jäädy voi.
Kesäillan tunnelmat ja
hämyisen maiseman varjat nuo
kaikki häipyy ajan virtaan
muistot vain takaisin palata voi.*

Nurmeksen ev.opiston tapahtumia ja kursseja työvuonna 1989—1990

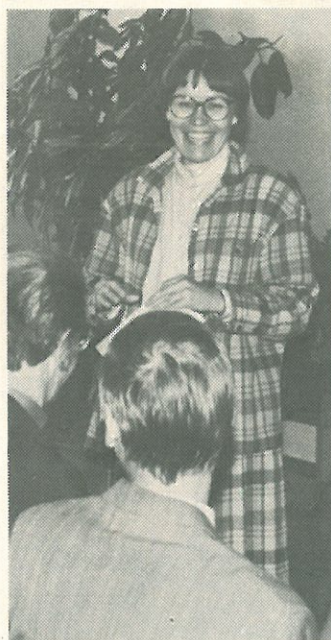
10.09.	Syksyn perusoppijakson alkajaiset klo 12 alkaen
03.10.—23.10.	Immanuel — Jumala meidän kanssamme. Kirkko- draaman ja luovan ilmaisun kurssi.
13.10.—15.10.	Perheen ihmissuhteet.
19.10.—21.10.	Pienryhmän toiminnanohjaajan kurssi (opintokerhonohjaajakurssi)
27.10.—29.10.	Historian havinaa -kurssi Nurmeksen evankelisen opiston vaiheista.
27.10.—28.10.	Naisten rukoustopahtuma.
30.10.—03.11.	Syksyn kirjallisuusviikko
03.11.—05.11.	Kaamoskurssi, teemana kaamos 50 vuotta sitten
09.11.—11.11.	Pienryhmän toiminnanohjaajan kurssi (opintokerhonohjaaja kurssi)
17.11.—19.11.	Suomen Valkonauhaliiton tukihenkilökurssi
31.12.—01.01.	Nuorten uudenvuoden tapahtuma
14.01.	Kevään perusoppijakson alkajaiset klo 12 alkaen
17.02.—24.02.	Talven teemakurssi
23.03.—25.02.	Raamattu- ja lähetyskurssi, teemana Papua-Uusi-Guinea, Toveripäivät 25.03.
06.04.—07.04.	Naisten rukoustopahtuma
07.04.—09.04.	Retriitti
09.04.—16.04.	Hiljaisen viikon kurssi
28.05.—01.06.	Kansanopiston kehittämisseminaari
04.06.—09.06.	Kielikurssi lukiolaisille
11.06.—15.06.	Kielikurssit
17.06.—24.06.	Kesän teemakurssi liikunnasta ja retkeilystä kiinnostuneille.
25.06.—29.06.	Johanneksen evankeliumi Uuden Testamentin uudessa suomennoksessa.
01.07.—07.07.	Karelian Culture in English.
09.07.—14.07.	Nypläys- ja nytyinkikurssi
09.07.—14.07.	Pirta- ja lautanauhakurssi
14.07.—21.07.	Karjalaisen kulttuurin kurssi, teemana Kanteletar
23.07.—28.07.	Sotainvalidien puolisoitten kurssi
29.07.—14.08.	Karelen — fjärran men ändå nära
- Nurmeksen evankelinen opisto
75970 KOHTAVAARA, puh. 976-30120.

Vaihdoksia opiston työntekijöissä

Kohtavaarassa nähdään syksystä 1989 lähtien useita uusia kasvoja, sillä johtokunta on myöntänyt vuoden virkavapauden sekä rehtori Kyllikki Tiensuulle että kurssisihteeri Kaija Lättille. Molemmat siirtyvät yliopiston leipiin: Kyllikki hoitamaan Helsingin yliopistossa teologisessa tiedekunnassa kirkkohistorian apulaisprofessorin virkaa 1.7.1989—30.6.1990 ja Kaija Joensuun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen toimistosihteerin tehtäviin, mitä varten hän on virkavapaana 16.9.1989—15.9.1990.

Uutena tulee opistolle Kyllikin sijainen kasvatustieteiden kandidaatti Sirkka Pulli — tuttu evankelisessa opistoperheessä, sillä hän toimi työvuoden 1988-1989 Karstulan Evankelisen Opiston rehtorin sijaisena — ja sitä ennen kolme vuotta Lieksan kristillisen opiston kasvatustieteiden opettajana.

Myös opiston ruotsinkielen opettaja 1988—1989 Dag Jerndal siirtyi syksyllä korkeakoulupuolelle, kun hän ryhtyi hoitamaan Tampereen teknillisen korkeakoulun ruotsin kielen lehtorin virkaa. Seuraajaksi opiston ruotsinopettajan tuli hänen oma puolisonsa diplomikielenkääntäjä ja fil.kand. Hannele Jerndal.

Kurssisihteerin tehtävät ottaa syyskuussa hoitaakseen Nurmekseen vastikään muuttanut toimistosihteeri Raija Virkkunen. Hänen miehensä Pekka tuli keuhkolla Sotkamosta Loma-Nurmeksen toimitusjohtajaksi.

Keittiöltä on kevästä alkaen ollut äitiyslomalla perheen toista tyttärtä saamassa ja hoitamassa keittäjä Kaija Lohtander, jonka sijaisena on ollut Kaija-Liisa Kuittinen.

Uusi kasvo opiston opettajakunnassa on 1.9. lähtien HuK Juha Iso-Aho, joka on otettu käsityöopettajan toimeen mutta hoitamaan luovan ilmaisun opettamista ja vastaamaan kirkkodraaman kurssista sekä Immanuel-projektista.

Pirtin Viesti toivottaa kaikille menestystä ja siunausta uusissa tehtävissä opistossa samoin kuin opiston ulkopuolella!

Talviteatterikurssi aloitetaan opistolla

Nurmeksen evankelinen opisto järjestää syksyllä 1989 kolme kuukautta kestävä kirkkodraaman ja luovan ilmaisun kurssin. Kurssilaiset voivat olla nuoria, opintovapaalla olevia työikäisiä tai eläkkeelle siirtyneitä.

Kurssilaiset valmistavat opiskeluaikanaan esityskuntoon Jeesuksen syntymästä kertovan laajamittaisen kuvaelman IMMANUEL — JUMALA MEIDÄN KANSSAMME. Se esitetään 23.12.1989 Nurmeksen kirkon pihalla. Käsikirjoituksen on laatinut toimittaja Eeva Väinö, runot tehnyt toimistosihteeri Rauha Kejonen. Käsikirjoitustyöryhmään ovat lisäksi kuuluneet HuK Juha Iso-Aho, pastori Raimo Kempainen ja rehtori Kyllikki Tiensuu.

Kuvaelman ohjaajaksi on lupautunut ohjaaja Ilkka Bäckman Helsingistä. Ohjaajan assistentiksi ja samalla kurssin vetäjäksi on saatu teatteritieteilijä opiskeleva HuK Juha Iso-Aho Nurmeksestä. Heidän lisäksi ovat opetustehtäviin lupautuneet draamatyöntekijä Kari Hakala Lohjalta, teatterinjohtaja Lilja Kinnunen-Riipinen Rovaniemeltä, kirjailija Tytti Issakainen (Jäppinen) sekä ohjaajat Sakari Puurunen ja Paavo Liski Helsingistä ja ilmaisutaidon opettaja Eeva Kähtävä Nurmeksestä. Viimeksimainitut vastaavat lyhemmistä opintojaksoista ja toimivat vierailevina luennoitsijoina.

Säveltäjäksi on lupautunut Seppo "Paroni" Paakkunainen.

Kuvaelma toteutetaan yhteistyössä paikkakunnan näytelmäkerhojen ja teatterista kiinnostuneiden nurmeslaisten kanssa. Puvustuksen on suunnitellut Tiina Iso-Aho ja käytännön toteutuksesta vastaavat Nurmeksen ammattioppilaitos ja TEEKO-tuote.

Tarkoituksena on tehdä kuvaelma vuodesta vuoteen toistuva perinne, joka toimii monella tavoin Nurmeksen hyväksi: kuvaelma

tarjoaa nurmekselaisille ja Nurmekseen matkailijoina tuleville mahdollisuuden kokea ensimmäisen joulun tunnelma "aumentisissa" olosuhteissa ja joulun sanoma uudella, puhuttelevalla tavalla. Kyseessä on näin ollen sekä seurakunnan, kaupungin että opiston kannalta mielekäs projekti ja yhteistyön muoto.

Tapahtuman suojelijaksi on lupautunut piispa Aimo T. Nikolainen.

Kevätlukukaudella on tarkoitus järjestää vastaava kurssi, joka valmistaa Jeesuksen ylösnousemuksesta kertovan kuvaelman "EMMAUS — YLÖSNOUSSEEN SEURASSA". Esityspaikka ja tavoitteet sekä tekijät ovat samat kuin joulukuvaelmassa. Pääohjaajaksi on jo lupautunut Lilja Kinnunen-Riipinen.

Kurssin alustava opetus suunnitelmalla:

- Perustekniikat
1. teatterityön perusteet, luovan ilmaisun harjoitukset, improvisaatiot.
  2. Puhetekniikka
  3. Laulu, musiikki
  4. Liikunta n. 2 t/pv yht. 120 t.

- Teatterintuntemus
1. Eri teatterilajien vaiheet, kirkkoteatteri, teatteri palaa juurilleen kirkkodraamassa.
  2. Teksti, näytelmän historia, lukeminen, analysointi, dramaturgiset peruskäsitteet, tekstin tuottaminen.
  3. Teatterityön osa-alueiden tuntemus: lavastus, puvustus, maskeeraus yht. 60 t.
- Esityksen tuottaminen yht. 180 t.
Teologian osuus yht. 20 t.

Ilmoittautuminen

Syyslukukaudelle välittömästi.

Opiskeluaika

Syyslukukaudella on 12 viikkoa (3.10—20.12.1989)

Majoitus

Opisto on sisäoppilaitos, joten jokaiselle opiskelijalle on varattu majoitus ja muu täysihoito: opistolla on vuonna 1973 valmistunut opiskelija-asuntola, jossa 2-hengen huoneet.

Opiskelukustannukset

Opistomaksu on 400 mk/viikko (12 vko = 4.800 mk), mihin sisältyy opetus, asunto, ruokailu ja osa oppitarkkureita. Lisäkuluja aiheutuu oppitarkkureista ja yhteisistä matkoista. Maksut suoritetaan vahvistetun taulukon mukaisesti kuukausittain.

Opiskelun rahoittaminen

Opiskelijoilla on mahdollisuus hakea Valtion opintotukikeskuksesta opintolainan valtioneuvoston opintorahaa ja asumistukea. Vähintään viisi vuotta työelämässä ollut 30-55 -vuotias voi saada aikuisopintorahana normaalin opintotuen lisäksi ansio- ja elämetyskorvausta 700-2000 mk/kk. Lisätietoja p. 941-698 611. Monet seurakunnat ovat myös avustaneet opiskelijoita.

Ilmoittautumiset lähetetään ja lisätietoja saa os. Nurmeksen ev.opisto, 75970 KOHTAVAARA, p. 976-30120.

Pirtin Viesti

Nurmeksen evankelisen opiston toveriliitto ry:n julkaisu
Kolme numeroa vuodessa.
Tilausmaksu 25 mk.

Päätoimittaja:
Paavo Kukkonen

Valokuvat:
Paavo Kukkonen ja
Ylä-Karjalan toimitus

Osoite:
75970 KOHTAVAARA
Puh. (976)-30120
Postisiirotitil: KU 82253-4

Painoasu:
Nurmeksen Kirjapaino Oy